

Bedömarutlåtande vid utbildningsutvärdering med extern bedömning av Kompletteringsutbildning för biomedicinska analytiker med utländsk examen vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet

Uppdrag och arbetsprocess

Utvärderingen av KUB-utbildningarna genomfördes som ett samordnat utvärderingsprojekt inom ramarna för Göteborgs universitets, Uppsala universitets och Högskolan i Kristianstads arbete med kvalitetssäkring av utbildning. Bedömargruppen erhöll information och bedömningsunderlag i god tid innan självvärderingar från alla lärosäten inkom den 24 maj 2021. Kompletterande material kunde begäras in inför och efter de virtuella platsbesöken som ägde rum 20 september (Göteborgs universitet), 27 september (Uppsala universitet) samt 4 oktober 2021 (Högskolan Kristianstad). Varje utbildning utvärderades separat men bedömargruppen var densamma för alla utvärderingar. Bedömargruppen lämnar in separata utlåtanden till lärosätena, men med vissa förslag på gemensamma förbättringsområden.

Program och deltagare vid virtuella platsbesök, se bilaga 1.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

- *Anette Gjörloff Wingren, professor, Malmö universitet (ordf)*
- *Lars Frelin, docent, programdirektor, Karolinska Institutet*
- *Charlotta Heijkenskjöld, adjunkt, kursledare, Uppsala universitet*
- *Hanna Frost, vårdenhetschef, Kungälv's sjukhus*
- *Daniela Westerlund, studentrepresentant, Karolinska Institutet*

Introduktion

Genomläsningar av självvärderingar, genomfört digitalt platsbesök vid Göteborgs universitet samt kompletterande återkoppling på bedömargruppens frågor har gett en tydlig bild av att KUB-utbildningen vid lärosätet är planerad och genomförd med tydlig struktur, transparens och med tillfredsställande resultat.

Incitamentet från Utbildningsdepartementet att ge personer som har en avslutad utländsk högskoleutbildning eller en annan avslutad utländsk eftergymnasial utbildning som motsvarar en utbildning enligt högskolelagen, är mycket bra och viktigt för att ta vara på denna kompetens. Dessa individer utgör ofta en högt utbildad arbetskraft som önskar ett fast arbete i Sverige.

Bedömargruppen har efter att tagit del av självvärderingar från alla tre lärosäten samt gjort virtuella platsbesök och fått en bild av att studenterna är motiverade, intresserade av att göra så bra ifrån sig som möjligt och att de vill ut och jobba så snabbt som möjligt. Detta är en ”win-win” situation då yrket biomedicinsk analytiker tillhör bristyrkena och förväntas vara det även under en ansevärd tid framöver.

Lärosätena som ger KUB-utbildningen för biomedicinska analytiker har vittnat om att de har gott om resurser till dessa studenter och de investerar mycket tid och engagemang i KUB-studenterna. Många av utmaningarna ligger på det språkliga planet, då dessa studenter har fått begränsad träning i det (akademiska) svenska språket innan de börjar utbildningen. Många termer inom yrket upplevs som extra svåra att lära sig. Det skriftliga språket är en större utmaning än det muntliga.

Genomförd KUB-utbildning för biomedicinska analytiker leder inte till en examen utifrån förordningen, utan till utfärdandet av ett intyg som studenterna använder när de ansöker om legitimation till biomedicinsk analytiker hos Socialstyrelsen. Legitimationen grundas på en yrkesexamen för biomedicinska analytiker och inte en akademisk kandidatexamen. Intyget är nationellt och Socialstyrelsen är väl insatt i processen.

En ordinarie biomedicinsk analytikerexamen efter genomgången grundutbildning till biomedicinsk analytiker leder i Sverige i normalfallet till både kandidat och yrkesexamen. En kandidatexamen vilar på huvudområdet biomedicinsk laboratorievetenskap, som är tvärvetenskapligt och omfattar kunskap inom medicin, naturvetenskap, statistik och teknik. Huvudområdet, vilket utgörs av både teori och praktisk tillämpning, präglas av en vetenskaplig grundsyn. En kandidatexamen utgör behörighet för vidare studier på avancerad nivå. En yrkesexamen för en biomedicinsk analytiker ger rätt att ansöka om legitimation hos Socialstyrelsen. Den skyddade yrkestiteln innebär att endast den som har legitimation för yrket får använda yrkestiteln. Regleringen innebär dock inte att det finns skyddade arbetsuppgifter för en legitimerad biomedicinsk analytiker. Verksamhetschefer eller motsvarande bedömer istället vem som gör vad i det kliniska laboratoriet. En legitimerad biomedicinsk analytiker har den formella kompetensen, men om verksamhetschefen eller motsvarande anser att någon har reell kompetens att utföra samma arbetsuppgift så finns det inget hinder.

Institutet för Biomedicinsk laboratorievetenskap (IBL, yrkesorganisation för biomedicinska analytiker) har tagit fram en kompetensbeskrivning för biomedicinska analytiker, men den är endast vägledande. IBL och Vårdförbundet arbetar sedan några år tillbaka aktivt för att en reglerad specialistutbildning för biomedicinska analytiker ska införas.

För att citera Vårdförbundet:

”Som biomedicinsk analytiker ska du ha tydliga karriärvägar och kunna utvecklas under hela ditt arbetsliv. Redan idag har biomedicinska analytiker en stor specialistkunskap och utför många avancerade arbetsuppgifter. Med en specialistutbildning har du en kvalitetssäkrad utbildning som är gångbar i hela landet. Trenden visar att utvecklingen inom vården ställer allt högre krav på utbildning och att din kompetens behöver utvecklas under hela yrkeslivet. En kunskapsbaserad vård kräver därför att biomedicinska analytiker kan specialistutbilda sig. Verksamheterna behöver medarbetare som kan metodutveckla, implementera ny forskning, utföra mer avancerade analyser och undersökningar. I konkurrensen om dig som biomedicinsk analytiker är det viktigt att yrket är attraktivt och att karriärvägarna i yrket är tydliga. Det är också avgörande att du har bra villkor, även under specialistutbildningen.”

Uppstarten av KUB-utbildningen var en snabb process, men har fallit väl ut. Utmaningarna förutom språket, är att fastställa lika nivåer på examensarbeten, att studentgrupperna är heterogena, samt att erbjuda VFU-platser till alla studenter.

Redovisning av bedömargruppens omdöme gällande bedömningskriterier (punkt 1-11) samt gruppens övriga synpunkter (punkt 12-13).

1. utbildningarna når målen i högskolelagen och högskoleförordningen (examensordningen) och utbildningsspecifika mål, dvs. att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten

Styrkor: Det finns en tydlig organisatorisk struktur via programutskottet för samordning av programmet samt arbete med systematiskt kvalitetsarbete. Programutskottet har god representation av olika kategorier av personal och studenter.

En matris har tagits fram för att säkerställa att de nationella målen för en yrkesexamen som biomedicinsk analytiker uppfylls. Enligt framtagna matris så uppfylls majoriteten av examensmålen.

Svagheter: Lärosätet noterar att ett mål inte examineras alls eller examineras i begränsad omfattning vilket föranleder kursplanerevideringar i lämpliga kurspaket för att introducera lärandemål med tydlig koppling till dess examination.

Det har uppmärksammats att alla lärare inte är insatta i arbetet med matriser och kartläggning av måloppfyllelse av examensmål. Det är viktigt också att förändringar kommuniceras till studenterna på ett tydligt sätt.

Bedömning: Sammantaget har KUB-utbildningen förbättringspotential kopplat till kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Bedömargruppens rekommendation är att de examensmål som inte examineras introduceras. Vidare bör mål som enbart examineras vid enstaka tillfällen ses över för att eventuellt förstärkas. Då det är en kompletterande utbildning kan hela eller delar av examensmålen vara uppfyllda av tidigare avslutad utbildning. Om så är fallet är det viktigt att avsaknad av examination av mål kan motiveras genom att behörighetskraven för att påbörja KUB visar att målet är täckt från tidigare utbildning. Arbetet med att se över att utbildningens examensmål täcks kan med fördel göras nationellt i samråd med övriga lärosäten som bedriver KUB-utbildningar för biomedicinska analytiker. Bedömargruppen anser det viktigt att studentrepresentanter, avnämarenrepresentanter och lärarrepresentanter involveras i diskussion gällande kursplanerevideringar.

2. att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Styrkor: Undervisningens innehåll medger grundläggande kunskaper inom laboratoriemetodik samt fördjupning inom viss avancerad metodik. Undervisningen ger även studenterna en god grund inom forskningsprocessen, vetenskapligt förhållningssätt och arbetssätt.

Det finns en tydlig forskningsanknytning i utbildningen genom forskningsanknutna lärare, användande av vetenskapliga artiklar som studiematerial och vetenskaplig litteratur. Vissa

undervisande lärare är även kliniskt verksamma vilket är en styrka. Flertalet lärare är biomedicinska analytiker vilket också bidrar till en stark professionsanknytning. I undervisningen används en variationsrik pedagogik och undervisningen är till stor del studentaktiverande. Det är mycket positivt att samtliga undervisande lärare har högskolepedagogisk utbildning.

Studiehandledningar förtydligar vilka moment som förekommer i kursen för att man ska uppnå lärandemålen. Dessutom beskrivs det utförligt hur man ska gå tillväga för att förbereda sig inför en laboration. Studiehandledningen beskriver också hur man utför kamratgranskning och en kort reflektion kring egen process med planering, genomförande och skrivande av rapport. Även bedömningskriterier är kommunicerade i studiehandledningar samt finns tillgängliga på kursernas Canvas-sida. Allt detta sammantaget ger studenterna en god grund för att läsa och gå tillbaka till informationen inför olika moment i kursen.

Arbetsgivare/avnämare är representerade i programutskottet vilket säkerställer informationsutbyte åt båda håll.

Samläsning med ordinarie BMA-program sker delvis under första året. Vid bedömningar gör man ingen skillnad mellan ordinarie BMA-studenter och KUB-studenter.

Svagheter: Det noteras svagheter gällande studenternas vetenskapliga skrivande. Vid granskning av bifogade projektarbeten kan det noteras svagheter gällande vetenskapligt skrivande och avsaknad av exempelvis statistiska beräkningar. Även studenternas progression i utveckling av det svenska språket under utbildningen noteras vara utmanande. En stor insats görs av både språklärare och ordinarie ämneslärare för att hjälpa studenterna med sina språkliga utmaningar.

Andra utmaningar för studenter är att hinna lämna in skriftliga uppgifter i tid och att uttrycka sig korrekt på det svenska (akademiska) språket. Även fackspråket är en utmaning.

Dispens för studenter som inte uppnått vissa behörighetskrav för att komma vidare i utbildningen utan att vara formellt behöriga har beviljats.

Bedömning: Sammantaget svarar KUB-utbildningen väl upp mot kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Bedömargruppen anser att ämneslärare får använda onödigt mycket tid att korrigera språk, vilket troligtvis tar tid från annat och vår bedömning är att det istället bör vara mer tidseffektivt och positivt för studenternas utveckling att till större del involvera språklärare i detta arbete. Språktermin kan vara positivt, men anses bli logistiskt svårt. Dessutom blir det ytterligare en termins studier för dessa studenter som vill börja arbete så snabbt som möjligt. Bedömargruppen noterar att det förekommer dispenser för att komma vidare i utbildningen, således bör behörighetskraven för att komma vidare i utbildningen också ses över.

3. att undervisningen sätter studenter/doktoranders lärande i centrum

Styrkor: Studenternas inläring och förmågor tränas på flera olika sätt genom olika arbetsformer och pedagogik.

Lärarna har en god kommunikation och samtalar mycket med varandra angående studenternas progression.

Under första kursen finns ett fokus på att utveckla studenternas yrkesprofessionella språkkunskaper som är en viktig grund för kommande kurser.

Svagheter: Svarsfrekvens på kursutvärderingar är låg vilket medför att man inte får ut så mycket information från studenternas perspektiv.

Tillgängligheten till språkhjälp försvåras av att hjälpen måste inhämtas parallellt med kurser eller att de ligger utanför ordinarie schematid. Detta försvårar för KUB-studenterna då de i praktiken behöver studera ordinarie utbildning plus ta extra språkstöd. Det finns en oro för obalans mellan studier och privatliv.

Tempot som lärare föreläser kan vara problematiskt för KUB-studenterna. På kurser med bara KUB-studenter kan detta anpassas men det blir en extra utmaning på de kurser där samläsning sker mellan ordinarie BMA-studenter och KUB-studenter.

Bedömning: Sammantaget svarar KUB-utbildningen väl upp mot kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Lärosätet bör arbeta med åtgärder för att få en högre svarsfrekvens på kursvärderingsenkäter, ett arbete som bör drivas tillsammans med studentkåren. Formativ utvärdering kan också vara ett alternativ (exempelvis via kursråd). Även lärosätets eget förslag att genomföra kursutvärdering med hjälp av Mentimeter rekommenderas att följas upp. Individuell feedback och utvecklingsförslag för studenter som behöver hjälp att utveckla ett yrkesprofessionellt språk bör ses över. Vidare bör hjälp med studieteknik och digital kompetens hänga samman med detta stöd. Inspelade föreläsningar kan lösa problemet för de studenter som har det svårt att hänga med under föreläsningstillfället. Vidare är det positivt att studenterna upplever att de klarar sig bra under VFU och kan fråga om de inte förstått.

4. att målen examineras på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt och att progression säkerställs

Styrkor: Varierande examinationsformer finns i samtliga kurser. Även tydliga bedömningsunderlag finns, vilka är utarbetade och presenteras oftast i kursens/delkursens studiehandledning alternativt på kursens Canvas-sida.

För att säkerställa att muntliga och praktiska tentamina genomförs på ett rättssäkert sätt är det alltid två lärare närvarande varav en har som uppgift att dokumentera frågor och svar.

Bedömningsunderlag för kursmålen i VFU-kursen finns och diskuteras med studenterna innan kursstart. Studenterna är väl insatta i detta.

Studenterna vittnar om att ökad kunskap och fördjupning sker under utbildningens gång.

Examination och bedömning av KUB-studenterna är likvärdig med ordinarie BMA-studenter.

Svagheter: Det är återkommande att studenterna upplever att fackspråket är en utmaning, vilket kräver extra tid för studierna från deras sida.

Hur studenterna bedöms på olika uppgifter är inte helt tydligt för dem vilket kan leda till en osäkerhet.

Examensarbetet benämns ofta projektarbete, vilket kan ge signaler att detta arbete är av en annan omfattning än ett traditionellt examensarbete.

Brister i de godkända examensarbetena kan ses. Exempelvis ses brister i det svenska språket och avsaknad av högre vetenskaplig ansats (diskussion, referenser).

Bedömning: Sammantaget har KUB-utbildningen förbättringspotential kopplat till kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Bedömargruppen noterar att det både från lärare, studenter och i skriftliga arbeten som bedömargruppen tagit del av, framkommer att det finns utmaningar i att skriva och uttrycka sig på svenska. Således bör möjligheterna ses över att tydliggöra för studenterna och bedömande ämneslärare var en acceptabel språklig nivå ligger på för att uppnå godkänt på skriftliga arbeten och även muntliga presentationer. Detta kan även förtydligas genom att i kursmål och bedömningskriterier införa att kursmål där det är lämpligt även examineras "på god svenska".

5. att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt att lärarkapaciteten är tillräcklig

Styrkor: Samtliga lärare som har stora undervisningsuppdrag har minst 10 veckors högskolepedagogisk utbildning.

Lärare med betydande undervisningsuppdrag är disputerade och majoriteten är biomedicinska analytiker. Tid för forskning finns avsatt i tjänsten, men med varierande omfång. Utöver namngivna lärare så deltar ett större antal forskare och klinisk verksamma personer i utbildningen vilket anses vara berikande.

Flera lärare har klinisk anknytning med del av anställning kopplad till klinisk laborativ verksamhet vilket anses viktigt för professionsanknytningen.

Positivt att studenter på VFU handleds av legitimerade biomedicinska analytiker och att studenthandledare har en önskvärd pedagogisk utbildningsnivå (7,5hp). Vidare noteras att huvudhandledaren har en magisterutbildning och önskvärd pedagogisk meritering (7,5hp).

Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL) vid lärosätet erbjuder personalen goda möjlighet till kompetensutveckling inom pedagogik.

Handledare vittnar om att tid finns för att ge KUB-studenterna nödvändig återkoppling och att de har möjlighet att utveckla kurserna.

Svagheter: Antalet VFU-platser är begränsat och får anses vara en svaghet för KUB-utbildningen, men är dock inte något unikt då samma problematik finns för ordinarie BMA-program.

KUB-studenternas språkliga utmaningar och då speciellt det akademiska språket är en svaghet som ämneslärare ensamma inte kan lösa utan insatser från språklärare. Det vore lämpligt med mer språkligt stöd inför starten av utbildningen samt kontinuerligt under utbildningen genom närvarande språklärare.

Bedömning: Sammantaget svarar KUB-utbildningen väl upp mot kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Bedömargruppen anser att lärarkompetens och lärarkapacitet fungerar väl för KUB-utbildningen. Bedömargruppen ser ett behov av att förbereda KUB-studenterna inför sin kommande utbildning, något som kunde ske genom att erbjuda dem

språkligt stöd inför starten av utbildningen samt språkligt stöd integrerat under hela utbildningens gång.

6. att internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas

Styrkor: Internationalisering/internationella perspektiv: Internationella perspektiv är en naturlig komponent i KUB-utbildningen då dess studenter kommer från andra länder och med olika utbildningar i grunden.

Hållbarhetsperspektiv: Det är positivt att notera att hållbar utveckling tidigt introduceras för KUB-studenterna i utbildningen.

Svagheter: Internationalisering/internationella perspektiv: Bedömargruppen anser det vara en svaghet att KUB-studenternas erfarenheter inte tas till vara i större utsträckning i utbildningen, exempelvis genom reflektion om internationella perspektiv och globala hälsofrågor.

Hållbarhetsperspektiv: Det är önskvärt att även inom KUB-utbildningen, i likhet med BMA-programmet, att mål inom hållbar utveckling integreras samt med en tydlig koppling till hur de examineras.

Bedömning: Sammantaget har KUB-utbildningen förbättringspotential kopplat till kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Internationalisering/internationella perspektiv: Att åstadkomma internationella utbyten för studenter på en kort utbildning är svårt och kanske inte något som bör prioriteras för KUB-studenter som alla har utbildats i annat land än Sverige. Här finns dock stora utvecklingsmöjligheter till att diskutera internationella perspektiv bland KUB-studenterna men även mellan KUB-studenter och ordinarie BMA-studenter och bidra till mervärde. Med den heterogena gruppen som föreligger i KUB så kan detta öppna upp för varierande och nyanserade diskussioner inom bland annat etik, mångfald och lika villkor vilket kan ingå i internationaliseringsperspektivet. Hållbarhetsperspektiv: Bedömargruppen rekommenderar att mål inom hållbar utveckling integreras, med en tydlig koppling till hur de examineras.

7. att jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen

Styrkor: Arbetet med jämställdhet bedrivs i flera forum och på olika nivåer, inkluderande årlig kvalitetsuppföljning och workshop.

Jämställdhetsarbetet finns med som punkt i varje kursutvärdering och där ombeds studenter att kontakta studentkåren om en avvikelserregistrering skulle vara aktuell.

Studentkåren arbetar med att öka kontakten med KUB-utbildningen.

Svagheter: Studentkåren är känd bland KUB-studenterna, men studenterna framför att vid problem kontaktas istället främst berörd lärare/kursledare. Bedömargruppen anser att det är viktigt med ett fördjupat samarbete mellan KUB-utbildningen och studentkåren. Det är av yttersta vikt att KUB-studenterna vet hur de kan kontakta studentkåren samt hur en avvikelserregistrering görs.

Bedömning: Sammantaget har KUB-utbildningen förbättringspotential kopplat till kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Bedömargruppen anser att ett fördjupat samarbete med studentkåren är viktigt så att KUB-studenterna erbjuds ett jämlikt stöd, likt ordinarie utbildningsprogram. Bedömargruppen anser att det är positivt att jämställdhetsperspektivet var en del av den årliga kvalitetsuppföljningen 2020 och rekommenderar starkt att det även ingår i kommande kvalitetsuppföljningar.

Kombinationen av ett litet antal studenter tillsammans med låg svarsfrekvens på kursutvärderingar utgör en risk för att anonymitet inte kan säkerställas. Bedömargruppen anser att detta är en svaghet då studenter exempelvis ska svara på frågan om diskriminering och kränkande särbehandling. Möjlighet till säkerställande av anonymitet bör därför arbetas fram av lärosätet. Vidare ser bedömargruppen positivt på att studentkåren deltog i intervjuerna vid det virtuella platsbesöket med lärosätet och rekommenderar att studentkåren fortsätter bygga på samarbetet med KUB-utbildningen.

8. att utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv

Styrkor: Alumner och avnämare anser att KUB-studenter efter avslutad utbildning är väl rustade och har kompetens som motsvarar det som krävs för en yrkesexamen som biomedicinsk analytiker. Utbildningen har gett en god grund med komplettering av tidigare utbildning för att ge dessa studenter god möjlighet att arbeta som legitimerade biomedicinsk analytiker.

Studenterna vittnar om tillräcklig omfattning av VFU. Utbildningens 10 veckor av VFU är bra fördelat med två veckor på olika avdelningar. VFU placeringarna är värdefulla för professionskompetens samt för generell kunskap om arbetsplatsen. Bedömningen är att 10 veckors VFU är tillräckligt.

Studenterna är väldigt nöjda med utbildningen, både vad gäller teori och praktik. De upplever att VFU bidrar med viktig förståelse för arbetet inom laboratorier, men att det naturligtvis behövs upplärning på arbetsplatsen dit man kommer efter avslutad KUB-utbildning.

Alumni-enkät genomförs och tyder på att utbildningen svarar mot individens behov.

Svagheter: Lärosätet har hittills inte genomfört någon avnämarenkät.

Bedömning: Sammantaget har KUB-utbildningen förbättringspotential kopplat till kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Det är mycket positivt att se att studenterna får jobb och är eftertraktade av verksamheten efter genomförd KUB-utbildning samt att studenter känner att de efter avslutad KUB-utbildning är väl rustade för arbetslivet. Avnämare intygar att utbildningen svarar mot samhällets behov även på sikt och inte bara i dagens bristsituation gällande biomedicinska analytiker. Ingen avnämarendersökning har genomförts varför detta rekommenderas att genomföras framgent. En avnämarenkät kan med fördel tas fram och genomföras i samarbete med övriga lärosäten som bedriver KUB-utbildningar för biomedicinska analytiker.

9. att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Styrkor: Positivt att utbildningsansvariga observerat den låga svarsfrekvensen på kursvärderingar och aktivt arbetar med att hitta vägar att höja svarsfrekvensen. Även positivt att det arbetas aktivt med att inkludera studenterna i vad som berör utbildningen utöver studierna och att studenterna får medverka och ha ett studentinflytande.

Lärarna erbjuder KUB-studenterna extra stöd om det behövs.

Svagheter: Det är ett lågt engagemang från studenternas sida i planering och genomförande av utbildning under studietiden. Studenterna vittnar om att de främst fokuserar på att bli klara med utbildningen och lägger all sin tid på studierna och att de inte hinner vara delaktiga i studentkåren.

Det är en kort utbildning och studenterna vittnar om att det ibland saknades tid att arbeta med inlämningsuppgifter. Studenterna framför att de inte hinner göra inlämningsuppgifter i tid då mycket tid går åt till föreläsningar. Vidare efterfrågades en kurs i statistik inför examensarbetet.

Bedömning: Sammantaget svarar KUB-utbildningen väl upp mot kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Bedömargruppen noterar att det finns utmaningar kring svarsfrekvenser på kursvärderingar och studenternas intresse till engagemang utanför studierna (ie studentkåren). Lärosätet har uppmärksammat detta och jobbar aktivt för att höja svarsfrekvensen på kursvärderingar. Den korta utbildningstiden gör också KUB-utbildningen till en utmanande utbildning för studenterna, som ofta har familj och barn. Utveckling av arbete med studenternas studieteknik och utbildningens undervisningsformer är värdefullt.

10. att en för alla studenter/doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger

Styrkor: Studenthälsovård och en central enhet för studenter med funktionsvariation samt studievägledargrupp är väl utbyggt vid lärosätet.

Studenterna erbjuds via studenthälsan föreläsningar/seminarium kring stress/oro.

Studenterna uppskattar den fysiska studiemiljön på campus.

Då KUB-utbildningen har små studentgrupper så ger det möjlighet att ansvarig lärare hinner "se" alla studenter.

Lärarna är mycket hjälpsamma, de kan tex skapa nya föreläsningar för att säkerställa att alla frågor besvaras. Lärarna är mycket tillgängliga via epost med att besvara frågor.

Gruppmoment finns i vissa kurser med samarbete mellan KUB-studenter och ordinarie BMA-studenter.

Svagheter: Inga svagheter noteras.

Bedömning: Sammantaget svarar KUB-utbildningen väl upp mot kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Bedömargruppen noterar att studenterna är överlag mycket nöjda med den fysiska studiemiljön och lärares tillgänglighet och engagemang. Viktigt dock att säkerställa att alla studenter får lika hjälp. Intervjuad student upplever inte att studierna är så

krävande utan att det mer handlar om att man ska vara strukturerad och fokuserad. Det beror naturligtvis på vilket liv man har, men det går att få ihop. Andra studenter kan brottas med andra utmaningar.

11. att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Styrkor: VFU-handledare har god kontakt med lärosätet. Strukturerade mötesplatser/forum finns via huvudhandledaren och här finns goda möjligheter till diskussion. Avnämare upplever att de blir lyssnade på i diskussioner, tex upplägget på VFU gällande provtagningen.

Utbildningen har implementerat peer-learning under VFU för att underlätta för handledarna.

Svagheter: Tillgång till VFU platser är problematiskt och utgör en risk för utbildningen.

Fram till nu har KUB-studenter och ordinarie BMA-studenter genomfört examensarbete med likvärdiga krav. Diskussioner förs om att sänka det akademiska kravet på examensarbetet för KUB-studenterna eftersom arbetet för yrkesexamen inte behöver leva upp till kraven på ett kandidatarbete.

Bedömning: Sammantaget svarar KUB-utbildningen väl upp mot kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer: Antalet VFU-platser är begränsat men är inte något unikt då samma problematik finns för ordinarie BMA-program. Lärosätet funderar över att förändra upplägget och integrera VFU mer för att sprida ut studenterna placeringar på laboratorier mer. Implementering av peer-learning under VFU är positivt. Detta bör dock följas upp och utvärderas både ur student- och verksamhetsperspektiv några terminer efter implementering. Att sänka det akademiska kravet för studenter som genomgår KUB riskerar att underminera den ordinarie BMA-utbildningen. Detta då båda utbildningarna, i en arbetsgivares ögon, bedöms som "likvärdiga" eftersom båda kan generera en legitimation utfärdad av Socialstyrelsen. Intresset för den ordinarie BMA-utbildningen kan som följd, och i värsta fall, bli än lägre i framtiden. Däremot kan examensarbetsprojekt se olika ut i sin utformning, exempelvis enklare metodologiska projekt eller mer avancerat forskningsprojekt. Viktigast är att examensarbeten motsvarar minst godkänd enligt fastställda bedömningskriterier.

12. Övriga synpunkter från bedömargruppen riktade till alla tre lärosäten

Styrkor:

Yrkesprofessionen: I konkurrensen om biomedicinska analytiker är det viktigt att yrket är attraktivt. Bedömargruppen har fått en inblick i att studenter och lärare i KUB-utbildningen för biomedicinska analytiker är nöjda med utbildningen, har mycket motiverade och duktiga studenter och engagerade lärare. Även verksamheten har uttalat sig om att dessa studenter är eftertraktade, anställningsbara och behövs i yrket.

Svagheter:

Behörighet: Den 2-åriga eftergymnasiala utbildningen upplevs som för kort, framför allt eftersom den inte innehåller ett examensarbete. Detta blir en begränsning då dessa studenter ej genomfört ett examensarbete tidigare och saknar tillräcklig vetenskaplig skolning.

Språkkunskaper: Många studenter saknar ofta svenska kunskaper i akademiskt fackspråk vid kursstart. Ordinarie ämneslärare bör inte agera språklärare i den omfattning som beskrivits, något som upplevs vara dåligt nyttjande av resurser utan istället borde ligga inom ramen för en språklärare.

Bedömning av examensarbete: Det är oklart hur lärosätena ser på examensarbetet som KUB-studenterna genomför. Samma bedömningskriterier används som för ordinarie BMA studenter (där både kandidatexamen och yrkesexamen ges), men det framgår inte tydligt om projekten är likartade, vad de får kallas (benämningen projektarbete förekommer) och om de bedöms endast efter examensmålen för yrkesexamen eller ej.

Yrkesprofessionen: I konkurrensen om biomedicinska analytiker är det viktigt att karriärvägarna i yrket är tydliga, speciellt för de som endast får en yrkesexamen. IBL och Vårdförbundet har tagit fram en vägledande kompetensbeskrivning för biomedicinska analytiker som syftar till att tydliggöra kompetens och krav på yrkeskunnande som ställs på biomedicinska analytiker.

Reflektioner/rekommendationer:

Behörighet: Möjligtvis kan studenter med endast 2-åriga eftergymnasial utbildning som också har omfattande arbetslivserfarenhet inom laboratorievetenskap anses behöriga.

Språkkunskaper: Förslaget att införa språktermin är bra, men bedömargruppen förstår att det både är en logistisk fråga, och ett problem för studenter som då tvingas lägga tid och pengar på ytterligare en termins studier. Vi vill istället föreslå att ett par intensiva språkveckor införs alldeles innan terminen börjar leddas av språklärare. Därefter fortsätter språkstödet under de tre ordinarie terminerna med språklärare som kommer in vid olika tillfällen. Ordinarie lärare kan hjälpa till med fackspråket, i likhet med den undervisning som sker på ordinarie BMA-utbildning. Däremot bör inte ordinarie lärare i större utsträckning agera språklärare.

Bedömning av examensarbete: Bedömargruppen föreslår att regelverket kring examensarbete/projektarbete bör redas ut tillsammans av alla lärosäten som ger KUB-utbildningen. Bedömargruppen anser vidare att ett tilldelat projekt för examensarbete ska vara bedömningsbart som ordinarie examensarbete. Kraven på ett examensarbete bör ej sänkas. Däremot kan examensarbetsprojekt se olika ut i sin utformning, exempelvis enklare metodologiska projekt eller mer avancerat forskningsprojekt. Viktigast är att bedömningen av utfört examensarbete kan nå upp till minst godkänd betyg enligt fastställda bedömningskriterier.

Yrkesprofessionen: Bedömargruppen föreslår att lärosätena som bedriver KUB-utbildning för biomedicinska analytiker initierar en diskussion med IBL och Vårdförbundet angående yrkets reglering och diskussioner kring reglerad specialistutbildning då a) KUB-studenterna endast erhåller intyg på yrkesexamen, med vilket de kan ansöka om att erhålla legitimation b) vissa studenter som endast har en 2-årig eftergymnasial utbildning kommer sakna en kandidatexamen efter KUB-utbildningen, och därmed riskera att inte bli behöriga till vidare utbildning på avancerad nivå i Sverige.

13. Övriga synpunkter från bedömargruppen riktade till Göteborgs universitet

Styrkor: Det finns möjligheter att utveckla en formaliserad plan för KUB-studenter med behov av extra tid samt även säkerställa att extra resurser fördelas lika efter individuella behov. Här behöver även hänsyn tas till studenternas balans mellan studier och privatliv.

Svagheter: Vissa studenter saknar kandidatexamen från sitt hemland och de får inte någon kandidatexamen efter KUB-utbildningen.

Deltagande lärare vittnar om att de inte varit inblandade i diskussioner kring att eventuellt ändra examensarbete till projektarbete där nivån på vetenskaplighet eventuellt skulle sänkas.

Reflektioner/rekommendationer: Bedömargruppen anser att den samlade lärarkompetensen är god inom KUB-utbildningen. Lärosätet har inte sett någon direkt koppling mellan tidigare examen och prestation gällande examensarbetet. Förmågan att självständigt skriva en rapport är mer kopplad till individen än tidigare utbildning.

Bedömargruppen upplever att KUB-studenterna har vissa problem med balans mellan studier och privatliv något som åtminstone delvis kan förklaras av de språkliga utmaningarna. Viktigt att lärosätet arbetar med förebyggande åtgärder gällande studiestress.

Lärosätet framför att det finns en osäkerhet i förutsättningarna för fortsatt satsning på kompletterande utbildningar från statsmakternas sida vilket leder till osäkerhet kring långsiktighet. Det leder till problem för bland annat nyrekrytering av lärarresurser.

Avslutande summering

Sammantaget anser bedömargruppen att KUB-utbildningen vid lärosätet är välplanerad och genomförd med tydlig struktur, transparens och med tillfredsställande resultat som gynnar både studenter och lärare. Vidare fyller KUB-utbildningen en viktig roll i att ta vara på kompetens som finns hos personer som har en avslutad utländsk högskoleutbildning eller en annan avslutad utländsk eftergymnasial utbildning som motsvarar en utbildning enligt högskolelagen, men som inte hittills nyttjats tillfullo. Bedömargruppen noterar dock att det finns ett flertal olika utmaningar och förbättringsområden som lärosätet behöver arbeta vidare med. De främsta utmaningarna är det svenska akademiska språket för studenterna, vetenskaplig nivå på examensarbetet, en mycket heterogen studentgrupp, studenternas balans mellan studier och privatliv och att säkerställa VFU-platser till alla studenter. Vidare bör lärosätet arbeta vidare med att öka svarsfrekvensen på kursutvärderingar samt det internationella perspektivet. Flera delar som faller under förbättringsområden kan lärosätet med fördel arbeta vidare med i samråd med Uppsala Universitet och Högskolan i Kristianstad

Schema för digitalt platsbesök kompletterande utbildning för biomedicinska analytiker med utländsk examen 20/9 GU

08:00-08:30 Bedömargruppen träffas

8:30-8:45 Välkommen till Sahlgrenska Akademin, Göteborgs universitet

Gunnar Tobin, vicedekan

Jonas Gren, utvecklingsledare

08:45-09:30 Institutions/programledning, Institutionen för biomedicin

Marianne Quiding Järbrink, proprefekt

Anne Uv, viceprefekt med ansvar för utbildningsfrågor

Camilla Hesse, programansvarig biomedicinska analytikerutbildningar

Gunnel Hellgren, koordinator för kompletteringsutbildningen

09:45-10:30 Lärar- och handledarrepresentanter

Christin Karlsson, blockansvarig block 2 i BMA206

Martin Lidell, kursansvarig och examinator BMA205

Fei Sjöberg, undervisar i BMA201, BMA206 och BMA203

Therese Borgvall, huvudhandledare Laboratoriemedicin NÄL Trollhättan

10:45-11:30 Studenter och kår-/sektionsordförande

Ibrahim Aleissa, studentrepresentant termin 3

Amani, studentrepresentant termin 1

Ady Modercin, studentrepresentant termin 1

Sofi Sjöberg ordförande i BUR (biomedicinska analytikerstudenters

utbildningsråd, sektion inom SAKS), Julia Larsen Olofsson

11:30-12:30 Lunch

12:30-13:15 Alumner/Avnämare

Aula Al-Rawi, alumn (student 2017-2019)

Hanan Elsisy, alumn

Abdu Mosman

Annika Björk, tf enhetschef klinisk kemi, Sahlgrenska universitetssjukhuset Östra

13:15-16:00 Bedömargruppen arbetar enskilt med bedömarutlåtandet

16:00-16:30 Återföring till program-, institutions-, fakultetsledning/motsvarande

Jonas Gren, utvecklingsledare

Marianne Quiding Järbrink, proprefekt

Anne Uv, viceprefekt med ansvar för utbildningsfrågor

Camilla Hesse, programansvarig biomedicinska analytikerutbildningar